

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om delbetänkandet Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten, SOU 2025:88

Er beteckning: KN2025/01543

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Hallands län tillstyrker att 3 och 4 kap. i miljöbalken bryts ut ur miljöbalken och placeras i den nya lagen om hushållning med mark- och vattenområden. Länsstyrelsen anser dock att den nya lagen bör få en första paragraf som motsvarar 1 kap. 1 § miljöbalken. I annat fall befarar Länsstyrelsen att betydelsen av miljöhänsyn kommer att minska.

Länsstyrelsen håller med utredningen om att den slutliga bedömningen av påverkan på ett Natura 2000-område inte bör göras i områdesanvändningsbeskedet, utan senare i samband med prövningen av tillåtligheten av den specifika verksamheten.

Avsnitt 7.2 Införande av en ny lag om hushållning med mark- och vattenområden

Syftet med att flytta bestämmelserna från miljöbalken till en egen lag sägs vara att återgå till hushållningsbestämmelsernas ursprungliga syfte. Lagen skulle inte ensidigt främja bevarandebestämmelserna och långsiktiga försörjningsbehov utan det grundläggande syftet var att främja en användning av naturresurserna som var förnuftig för samhället vid en allsidig och samlad bedömning. Ett av skälen för flytten av bestämmelserna från naturresurslagen till miljöbalken var enligt förarbetena att understryka vikten av miljöhänsyn. Om man nu flyttar hushållningsbestämmelserna ut ur miljöbalken befarar Länsstyrelsen att betydelsen av miljöhänsyn kommer att minska.

Det står uttryckligen i förslaget att användningen av mark- och vattenområden bör regleras med det grundläggande syftet att främja

en användning av mark- och vattenområden som är lämplig för samhället vid en allsidig och samlad bedömning. Länsstyrelsen är dock tveksam till om en flytt av hushållningsbestämmelserna till en egen lag får avsedd verkan och att det samhällsekonomiska perspektivet och den gröna omställningen får större tyngd på detta sätt.

Länsstyrelsen anser att om 3 och 4 kap. i miljöbalken bryts ut ur miljöbalken och placeras i den nya lagen om hushållning med mark- och vattenområden, bör den nya lagen få en första paragraf som motsvarar 1 kap. 1 § miljöbalken. Skälen till detta är följande.

Portalparagrafen i miljöbalken, 1 kap. 1 § miljöbalken, försvinner från tillämpningen av hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken om dessa flyttas till 2 och 3 kap. i lagen om hushållning med mark och vattenområden. I 1 kap. 1 § miljöbalken sägs bland annat att bestämmelserna syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En fråga som lyfts i utredningen är huruvida placeringen av bestämmelserna i miljöbalken innebär att hushållningsbestämmelserna tillämpas på olika sätt vid prövningar enligt miljöbalken respektive enligt andra lagar. Länsstyrelsen anser att en paragraf som motsvarar 1 kap. 1 § miljöbalken bör tillämpas vid prövning av hushållningsbestämmelserna i alla de tolv lagar där hushållningsbestämmelserna idag tillämpas. Länsstyrelsen anser att en hållbar utveckling även bör omfatta kommande generationer och inte enbart dagens behov.

Grunderna för bedömning av en verksamhets tillåtlighet finns idag till stor del i 3 och 4 kap. miljöbalken. Med den lagändring som föreslås i 2 kap. 6 § miljöbalken kommer tillåtlighetsprövningen enligt miljöbalken istället att både tillämpa bestämmelserna i 2-4 kap. lagen om hushållning med mark- och vattenområden, samt 2 och 5 kap. miljöbalken, och i vissa fall även 7 och 8 kap. miljöbalken. Prövningen av tillåtligheten för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet kommer därmed att göras mot två olika lagstiftningar. Länsstyrelsen befarar att utbrytningen av hushållningsbestämmelserna ur miljöbalken riskerar att få konsekvenser som inte kan förutses idag. Länsstyrelsen ser en risk att förändringen medför att lagsystemet som helhet blir mer komplicerat.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att de områden som avses i 7 kap. miljöbalken har så stark koppling till skyddet av värde-

full miljö att regleringen även fortsatt bör återfinnas i miljöbalken (avsnitt 7.2.2. sidan 310).

Avsnitt 7.3 Behov av tidigt besked om områdesanvändning från det allmänna

Länsstyrelsen håller med om att i vissa ärenden, såsom tillståndsansökan för havsbaserade vindkraft i Sveriges ekonomiska zon, finns fördelar med att få frågan om områdesanvändning prövad av regeringen tidigt, innan arbetet med att ansöka om tillstånd kommit så långt som ärendena gör idag innan tillåtligheten slutligen avgörs av regeringen.

Avsnitt 7.5.2 Ett nytt områdesanvändningsbesked ersätter nuvarande tillåtlighetsprövning

Länsstyrelsen har inget att invända mot förslaget att ett nytt områdesanvändningsbesked i huvudsak ska ersätta nuvarande tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av regeringen. Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att det får anses olämpligt att med en deldom från regeringen avgöra tillåtlighetsfrågan för en ansökan som avser uppförandet av en anläggning, bedrivandet av en verksamhet eller vidtagandet av en åtgärd som kan påverka ett Natura 2000-område.

Avsnitt 7.5.6 Regeringens prövning i områdesanvändningsbesked

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning som redovisas på sidan 386. Där sägs att mot bakgrund av det EU-rättsliga kravet på att frågan om påverkan på ett Natura 2000-område ska göras samlat, fullständigt, exakt och slutligt vid ett skede av prövningen, bör den slutliga bedömningen av påverkan på ett Natura 2000-område inte göras i områdesanvändningsbeskedet, utan senare i samband med prövningen av tillåtligheten av den specifika verksamheten. Detta kan vara i samband med att verksamheten tillståndsprövas enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken eller vid en separat tillståndsprövning enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anders Thornberg med miljöhandläggare Anna-Lena Olsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljövårdsdirektör Per Leander, lantbruksdirektör Kristin Ovik, länsarkitekt Cecilia Engström och naturvårdshandläggare Björn Nilsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till

kn.me.remissvar@regeringskansliet.se